2024/2313

10.10.2024

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA (EU) 2024/2313,

annettu 11 päivänä huhtikuuta 2024,

joka sisältää huomautukset, jotka ovat erottamaton osa päätöstä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan meriturvallisuusviraston talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2022

EUROOPAN PARLAMENTTI, joka

— ottaa huomioon päätöksensä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan meriturvallisuusviraston talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2022,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 100 artiklan ja liitteen V,

— ottaa huomioon liikenne- ja matkailuvaliokunnan lausunnon,

— ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A9-0107/2024),

A. toteaa, että Euroopan meriturvallisuusviraston tulo- ja menotaulukon [1] mukaan sen lopullinen talousarvio varainhoitovuodeksi 2022 oli 115 807 269,88 euroa, mikä merkitsee 9,48 prosentin lisäystä vuoteen 2021 verrattuna; toteaa, että viraston talousarvio rahoitetaan unionin talousarviosta ja toiminnan tuotoista;

B. ottaa huomioon, että tilintarkastustuomioistuin toteaa kertomuksessaan viraston tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2022 saaneensa kohtuullisen varmuuden siitä, että viraston tilit olivat luotettavat ja tilien perustana olevat toimet olivat lailliset ja asianmukaiset (sääntöjenmukaiset);

C. ottaa huomioon, että viraston hankinta-alan osalta vuonna 2022 ei raportoitu korjaavia toimia edellyttävistä seikoista eikä aiempien vuosien tarkastuksista ja arvioinneista ole käynnissä tai kesken korjaavia toimia;

D. ottaa huomioon, että viraston sisäisen valvonnan järjestelmien osalta vuonna 2022 ei raportoitu korjaavia toimia edellyttävistä seikoista eikä aiempien vuosien tarkastuksista ja arvioinneista ole käynnissä tai kesken korjaavia toimia;

Talousarvio- ja varainhallinto

1. panee tyytyväisenä merkille, että varainhoitovuonna 2022 toteutetun talousarvion seurannan tuloksena talousarvion toteutusaste oli kyseisenä vuonna maksusitoumusmäärärahojen osalta 99,80 prosenttia, mikä merkitsee hienoista 0,14 prosentin lisäystä vuoteen 2021 verrattuna, ja että kyseisen vuoden maksumäärärahojen käyttöaste oli 98,42 prosenttia, mikä merkitsee niin ikään 1,10 prosentin lisäystä;

Toiminnan tuloksellisuus

2. suhtautuu myönteisesti siihen, että virasto käyttää keskeisiä suorituskykyindikaattoreita (KPI) arvioidakseen vuotuisen työohjelmansa täytäntöönpanoa keskeisillä aloilla, joihin se osallistuu, sekä monialaisessa toiminnassaan (kestävyys, valvonta, turvallisuus ja turvatoimet, yksinkertaistaminen, digitalisointi, tekninen tuki, valmiuksien kehittäminen ja strateginen tuki); antaa tunnustusta siitä, että tavoitteet on saavutettu yleisellä tasolla siten, että vain hyvin harvoista tavoitteista on jääty jälkeen, ja niissäkin pääosin perustelluista syistä: panee lisäksi merkille, että virasto saavutti tavoitteensa vuodelle 2022 vuotuisen työohjelman ja monivuotisen strategisen kehyksen mukaisesti;

3. panee merkille, että virasto on osallistunut aktiivisesti useisiin Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan liittyviin aloitteisiin ja antanut komissiolle ja jäsenvaltioille tukea ja tietoja, joissa painotettiin erityisesti eri 55-valmiuspakettiin kuuluvia ehdotuksia, kuten FuelEU Maritime -ehdotusta ja ehdotusta, jonka tavoitteena on laajentaa päästökauppajärjestelmän soveltaminen myös meriliikenteeseen;

[1] EUVL C 73, 28.2.2023, s. 91.

4. pitää myönteisenä, että virastosta on tullut tärkeä toimija huomiota herättävien alusten seurannassa ja niistä ilmoittamisessa Venäjän helmikuussa 2022 tekemän laittoman ja provosoimattoman Ukrainaan hyökkäyksen jälkeen; panee tässä yhteydessä merkille, että merenkulkualan tukipalvelu (MSS) ilmoitti Venäjän lipun alla purjehtivista aluksista jäsenvaltioille ja komissiolle, alusten satamakäynneistä EU:n alueella tietyille jäsenvaltioille ja komissiolle sekä pakotteisiin (esimerkiksi hiilen tuontiin) liittyvistä alusten satamakäynneistä;

5. panee merkille, että viraston maahavaintopalvelut jatkoivat valvontavalmiuksien kehittämistä ja toimittamista siten, että painopisteinä olivat CleanSeaNet, Copernicus-merivalvonta Frontexille ja merellä sattuvissa hätätilanteissa annettava tuki osana viraston valmiussuunnitelmaa;

6. panee tyytyväisenä merkille, että virasto antoi komissiolle ja EFTAn valvontaviranomaiselle teknistä tukea osallistumalla tarkastuksiin, jotka ne järjestivät EU:n merellistä turvallisuutta koskevan lainsäädännön täytäntöönpanon ja valvonnan arvioimiseksi ja vahvistamiseksi jäsenvaltioissa;

7. toteaa, että virasto tarjosi vuonna 2022 Euroopan unionin lainvalvontayhteistyövirastolle (Europol) merenkulku- ja valvontatietopalveluja Europolin tukemiseksi lainvalvontaan ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvissä toimissa merellä;

8. panee merkille, että virasto säilytti asemansa valmiuksien kehittämisen osaamiskeskuksena panemalla täytäntöön IPA II -hankkeen ja saattamalla loppuun teknisen tuen hankkeita Välimerellä (Safemed IV) sekä Mustallamerellä ja Kaspianmerellä (BCSEA) vuonna 2022;

9. panee tyytyväisenä merkille viraston tuen komissiolle IMO:ssa erityisesti MEPC:n, PPR:n ja CCC:n kaltaisilla foorumeilla; toteaa, että tämä tuki kattaa keskeiset ympäristön pilaantumisen ehkäisyn ja kestävyyden alat, mukaan lukien IMO:n strategia kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi, merenkulun hiili-intensiteetti, kestävien vaihtoehtoisten polttoaineiden ja teknologioiden turvallisuus, arviointi, käyttöönotto ja käyttö, meren roskaantuminen ja vedenalainen melu; korostaa, että IMO:n tuleva työ uusien polttoaineiden ja teknologioiden käyttöä koskevien vastaavien vaatimusten ja standardien kehittämiseksi on ratkaisevan tärkeää niiden käyttöönotossa sekä maailmanlaajuisesti että EU:n tasolla;

Tehokkuus ja hyödyt

10. panee merkille, että virasto on uuden merivartiostotoiminnoissa tehtävää eurooppalaista yhteistyötä koskevan toimeksiantonsa puitteissa jakanut tietoja, asiantuntemusta, menettelyjä, koulutusmateriaalia ja välineitä Euroopan kalastuksenvalvontaviraston (EFCA) ja Frontexin kanssa; panee lisäksi merkille, että virasto jatkaa tiivistä yhteistyötään Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskuksen (EMCDDA) kanssa lisätäkseen tehokkuuttaan ja säästääkseen kustannuksessa sen ansiosta, että nämä virastot ovat maantieteellisesti lähellä toisiaan; panee tyytyväisenä merkille, että virasto tuki EMCDDA:a jakamalla tietoja EMAS-rekisteröinnistä ja jatkoi EFCA:n kanssa vastavuoroista kirjanpitotoiminnon varajärjestelyä; tuo esiin yhteistyön ja parhaiden käytäntöjen mukauttamisen horisontaaliset hyödyt ja sen, että yhteiset aloitteet yhdistävät erilaisia näkökulmia, vähentävät päällekkäistä työtä, tehostavat oppimista ja vahvistavat osallistujien välisiä suhteita;

11. panee merkille, että virasto on pyrkinyt parantamaan tehokkuuttaan ja vaikuttavuuttaan automatisoimalla menettelyjä tavoitteenaan vähentää merkittävästi tiettyjen henkilöstön jäsenten hallinnollista taakkaa, jolloin nämä voivat keskittyä tehtäviin merkityksellisillä toimialueilla ja tuottaa enemmän lisäarvoa; toteaa, että virasto on lisäksi käynnistänyt pilottihankkeita hyväksyttyä sähköistä allekirjoitusta ja välineiden ARES-järjestelmään integrointia varten; kehottaa virastoa selvittämään, mitä muita sisäisiä menettelyjä voitaisiin tehostaa automatisoinnin avulla;

Henkilöstöpolitiikka

12. panee merkille, että 31. joulukuuta 2022 henkilöstötaulukko oli vakaa ja että siitä oli täytettynä 99,06 prosenttia siten, että unionin talousarviossa hyväksytyistä 212 toimesta (sama kuin vuonna 2021) 210 toimeen oli nimitetty virkamies tai väliaikainen toimihenkilö; toteaa, että vuonna 2022 virastossa työskenteli lisäksi 28 sopimussuhteista toimihenkilöä ja 16 kansallista asiantuntijaa;

13. panee merkille, että sukupuolet eivät olleet tasapuolisesti edustettuina viraston ylemmässä ja keskijohdossa, sillä 16 johtajasta naisia oli 5 (31 prosenttia); panee merkille, että sukupuolet eivät olleet tasapuolisesti edustettuina viraston hallintoneuvostossa ja toteaa, että 57 jäsenestä naisia oli 10 (18 prosenttia); panee lisäksi merkille, ettei sukupuolten tasapuolinen edustus toteutunut myöskään viraston koko henkilöstössä, jossa 264 työntekijästä naisia oli 99 (38 prosenttia); palauttaa mieliin, että on tärkeää varmistaa sukupuolten tasapuolinen edustus, ja kehottaa virastoa ottamaan tämän huomioon tulevaisuudessa henkilöstön palvelukseen ottamisessa sekä ylemmän ja keskijohdon nimityksissä; suhtautuu tältä osin myönteisesti siihen, että virasto on ottanut käyttöön toimintasuunnitelman sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi vuosille 2022–2025, jossa keskitytään sukupuolten tasapuolisen edustuksen ja tasa-arvon parantamiseen pitkällä aikavälillä ja laatuperusteisesti; pyytää komissiota ja jäsenvaltioita ottamaan huomioon, että on tärkeää varmistaa sukupuolten tasapuolinen edustus nimitettäessä jäseniä viraston hallintoneuvostoon; kannustaa virastoa myös hyväksymään monimuotoisuutta ja osallisuutta koskevan peruskirjan ja jatkamaan osallistumista aloitteisiin, joilla edistetään monimuotoisuutta ja osallisuutta työpaikkojen kaikilla hierarkiatasoilla;

14. korostaa, että kansallisten asiantuntijoiden palvelukseenotto on haasteellista, koska asiantuntijoiden houkutteleminen jäsenvaltioista on vaikeaa; toteaa, että osa viraston palvelukseenottoilmoituksista ei ole tuottanut tuloksia; ehdottaa, että sisäisille sopimussuhteisille toimihenkilöille annetaan mahdollisuus yletä seuraavaan tehtäväryhmään yleisen valintamenettelyn kautta; toteaa tehokkuushyötyjen osalta, että virasto pyrkii parantamaan menettelyjään lisätäkseen tehokkuuttaan ja vaikuttavuuttaan ja hyödyntääkseen henkilö- ja taloudellisia resurssejaan optimaalisella tavalla;

15. suhtautuu myönteisesti siihen, että työpaikalla tapahtuvan häirinnän ehkäisemiseen liittyen nimitettiin kuusi uutta pakollisen koulutuksen menestyksekkäästi suorittanutta häirintäyhdyshenkilöä, jotka nyt toimivat virastossa kyseisessä tehtävässä;

16. panee merkille, että virasto käynnisti henkilöstöstrategiahankkeen, jossa kuultiin henkilöstöä, johtoa ja henkilöstökomiteaa, ja hankkeen uusia tulokkaita koskevan verkossa toteutettavan perehdyttämisohjelman luomiseksi sekä työaikaa ja hybridityötä koskevaan päätökseen liittyvät valmistelutyöt, jotka oli määrä hyväksyä vuonna 2023; kehottaa virastoa tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle näissä asioissa tapahtuvasta edistyksestä;

Eturistiriitojen ennaltaehkäisy ja hallinta sekä avoimuus

17. panee merkille, että viraston hallintoneuvoston jäseniä ja varajäseniä pyydetään allekirjoittamaan sitoutumis- ja salassapitovakuutus nimityksensä yhteydessä ja vuosittain sekä ilmoittamaan jokaisen hallintoneuvoston kokouksen alussa mahdollisista eturistiriidoista, joiden voitaisiin katsoa vaikuttavan haitallisesti jonkin kokouksen esityslistan kohdan käsittelyyn; panee merkille, että koko henkilöstön (tiettyihin menettelyihin osallistuva ylin johto mukaan luettuna) on ilmoitettava (mahdollisista) eturistiriidoista eri menettelyjen yhteydessä, kuten hankinnoissa ja palvelukseenotossa; panee merkille, että vuonna 2022 yksi valintalautakunnan jäsen ilmoitti eturistiriidasta palvelukseenottomenettelyssä ja että hänet korvattiin ilmoitetun eturistiriidan analysoinnin jälkeen;

18. panee merkille, että virasto on hyväksynyt EMSA:n hallintoneuvoston eturistiriitakäytännön, jossa vahvistetaan periaatteet, joita sovelletaan sen jäsenten ja varajäsenten puolueettomuuteen ja riippumattomuuteen, ja määritellään toimenpiteet, joilla varmistetaan niiden käytännön toteutus sen vaaran ehkäisemiseksi ja lieventämiseksi, että aiemmat, nykyiset tai tulevat edut vaikuttaisivat epäasianmukaisesti hallintoneuvoston jäsenten puolueettomuuteen ja riippumattomuuteen heidän suorittaessaan tehtäviään;

19. panee merkille, että hallintoneuvoston jäsenten ja johtohenkilöstön ansioluettelot julkaistaan viraston verkkosivustolla;

Muita huomautuksia

20. antaa tunnustusta siitä, että vuonna 2022 riskirekisteri saatettiin ajan tasalle ja sitä kehitettiin edelleen viraston riskinhallintajärjestelmän mukaisesti ja että tässä yhteydessä kiinnitettiin erityistä huomiota mahdollisten petoksiin liittyvien riskien ja yleisten mahdollisuuksien tunnistamiseen; suhtautuu myönteisesti myös siihen, että Venäjän Ukrainaan kohdistuvan hyökkäyksen jälkeen uusia tähän merkittävään kriisiin liittyviä riskejä ja mahdollisuuksia tunnistettiin ja ne lisättiin ajantasaistettuihin riskirekistereihin;

21. onnittelee virastoa siitä, että se on kehittänyt useita tilapäisiä tuotteita, joilla autetaan jäsenvaltioita ja komissiota panemaan täytäntöön Venäjän federaation Ukrainaan kohdistuvaan hyökkäykseen liittyviä EU:n pakotteita, kuten ilmoittaminen alusten satamakäynneistä tiettyjen rahtien ja lippujen tapauksessa; panee tyytyväisenä merkille myös sen, että virasto on laatinut kuukausittaisen raportin Ukrainan tilanteen vaikutuksista meriliikenteeseen ja kauppaan ja toimittanut sen asianomaisille sidosryhmille;

22. suhtautuu myönteisesti siihen, että virasto toteutti vuonna 2022 erilaisia viherryttämistoimenpiteitä, joihin kuuluivat muun muassa laaja viherryttämistä koskeva tiedotuskampanja, tilan varaaminen uudelleenkäytettäviä toimistotarvikkeita varten, osallistuminen Euroopan liikkujan viikkoon ja tilojen peruslämpötilan laskeminen talvikaudella;

23. muistuttaa, että virasto käynnisti vuonna 2019 EMSA:n viherryttämisaloitteen, jonka tarkoituksena oli ottaa käyttöön ympäristöasioiden hallintajärjestelmä, ja että sen viimeinen vaihe eli ulkoisen tahon suorittama todentamistarkastus toteutettiin tammikuussa 2022; panee merkille, että näin ollen virasto on saanut EMAS-merkin ja se on julkaissut ympäristöselontekonsa;

24. panee merkille, että virasto on vahvistanut yhteistyötään Euroopan unionin kyberturvallisuusviraston kanssa osallistumalla tulevan kyberturvallisuusasetuksen täytäntöönpanon pilottihankkeeseen; panee lisäksi merkille, että virasto on vahvistanut yhteistyötään CERT-EU:n kanssa uusimalla palvelutasosopimuksen, joka sisältää nyt suuremman määrän toimenpiteitä, kuten entistä useampia turvallisuusarviointeja, ja pääsyn turvallisuuteen liittyvien tapahtumien reaaliaikaiseen seurantaan EMSA:n IT-infrastruktuurissa; panee merkille myös, että virasto suorittaa säännöllisiä turvallisuusarviointeja yhdessä CERT-EU:n ja neuvoston toimielinten välisen tuvallisuuspalvelujen tarjoajan kanssa;

25. panee merkille, että virasto on toteuttanut erilaisia toimenpiteitä lisätäkseen julkista näkyvyyttään ja läsnäoloaan verkossa, kuten isännöinyt konferensseja, jakanut videoita, joissa esitellään viraston tärkeimpiä toimia ja toimivaltuuksia, suorat verkkolähetykset ja EMSA:n avoimen päivän järjestäminen;

26. antaa tunnustusta viraston sitoutumisesta tehostamaan monikielistä viestintäänsä, jotta sen saavutettavuus paranee kaikkien Euroopan kansalaisten kannalta; panee merkille, että viraston viisivuotisstrategia, Euroopan meriympäristöraportti ja Euroopan meriturvallisuusraportti ovat nyt saatavilla kaikilla EU:n 24 kielellä;

27. korostaa viraston toimien merkitystä merellisen turvallisuuden alalla ja pyytää sitä jatkossakin tarjoamaan komissiolle teknistä apua, kun se suorittaa tarkastuksia alusten ja satamarakenteiden turvatoimien parantamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 725/2004 ([2]) puitteissa; korostaa, että merenkulkualan kyberturvallisuuspoikkeamien määrä on kasvanut merkittävästi viime vuosina;

28. kehottaa edistämään merenkulkualan digitalisointia helpottamalla tietojen sähköistä toimittamista, tukemalla yksinkertaistamista ja tarjoamalla yhdennettyjä merivalvonta- ja -tilannetietoisuusjärjestelmiä ja -palveluja komissiolle ja jäsenvaltioille;

29. korostaa, että EU:n laivaston kasvu (sekä alusten määrän että vetoisuuden osalta) on hitaampaa kuin maailmanlaajuisen laivaston kasvu; panee merkille, että viiden viime vuoden aikana EU:n laivasto on kasvanut 3,4 prosenttia, kun taas maailmanlaajuinen laivasto on kasvanut jopa 7 prosenttia;

30. viittaa vastuuvapauden myöntämistä koskevaan päätökseen liittyvien muiden, luonteeltaan yleisten huomautusten osalta erillisvirastojen toiminnan tuloksellisuudesta, varainhoidosta ja sen valvonnasta 11. huhtikuuta 2024 antamaansa päätöslauselmaan ([3]).

([2]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 725/2004, annettu 31 päivänä maaliskuuta 2004, alusten ja satamarakenteiden turvatoimien parantamisesta (EUVL L 129, 29.4.2004, s. 6).

([3]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2024)0280.